

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
johan.gannedahl@regeringskansliet.se

Remissyttrande om kommissionens meddelande om EU:s kommande klimatmål för 2040 samt industriell koldioxidförvaltning

Södra bildades 1938 ur idén om att vi är starkare tillsammans. I dag är Södra Sveriges största skogsägarförening med mer än 50 000 familjeskogsbrukare som medlemmar i Götaland. Tillsammans äger medlemmarna i Södra 2,8 miljoner hektar skog och en världsledande industri som förädlar skogsråvaran till förnybara produkter inom massa, trä, byggsystem, flytande bioprodukter och energi. Inom Södra lever vi nära demokratin. Vi praktiserar den i vår förening med våra 50 000 familjeskogsbrukare, där vi har 500 förtroendevalda uppdelade på 36 skogsbruksområden.

Södra välkomnar EU-kommissionens meddelande om kommande klimatmål för 2040 samt industriell koldioxidförvaltning. Södra har ambitiösa klimatmål och är en möjliggörare för negativa utsläpp. För att uppnå EU:s klimatmål behöver klimatarbetet ses ur ett holistiskt perspektiv och därav innefattar Södras yttrande flera olika aspekter som är viktiga att ta hänsyn till. Följande synpunkter är särskilt viktiga för våra medlemmar, Södras industrier och nya affärer, men visar även hur Södra kan bidra till klimat- och samhällsnytta på fler nivåer.

Sammanfattande synpunkter

Södra har ambitiösa klimatmål och är en potentiell leverantör av negativa utsläpp och anser därför att:

- Precis som EU:s ambition anser Södra att vi behöver intensifiera vårt arbete för att motverka klimatförändringen och den globala förlusten av den biologiska mångfalden.
- Kommande utformning av klimatpolitiken bör sträva efter att respektera den grundläggande subsidiaritetsprincipen som handlar om att beslut ska fattas på den lägsta ändamålsenliga och effektiva nivå.
- Det är viktigt att värna skogsägarnas avgörande bidrag i den gröna omställningen och utgå från skogsägarens drivkrafter. Att skogsägarna fortsätter vilja sköta skogen och utveckla skogsbruksmetoder för både produktion av råvara och utveckling av naturvärden av centralt.
- EU behöver intensifiera arbetet med en Industrial deal, som går hand i hand med EU:s ambitiösa klimatpolitik. En industrigiv som stärker Europas fossilfria konkurrenskraft.

- EU bör erkänna skogens klimatnytta inte bara genom kolsänka i stående skog utan även som leverantör av förnybar råvara som en viktig del i EU:s klimatarbete.
- Substitution bör ges en större roll i klimatpolitiken och att politiken ger i uppdrag till relevant myndighet att ta fram beräkningar för att synliggöra klimataffekterna av substitution.
- I stället för detaljreglering ser vi att EU bör uppmuntra till en variation av skogsbruksmetoder då det är positivt med variationen i sig, det innebär riskspridning och det ger möjlighet till anpassning till lokala förutsättningar.
- Fossila utsläpp behöver minska men inte bara genom att kompenseras med en naturlig kolsänka i en annan medlemsstat, och inte heller bör en minskad naturlig kolsänka i en medlemsstat kompenseras genom en ökad kolsänka i en annan medlemsstat, Södra anser att detta ger orimliga bördor för specifika medlemsstater vilket inte rätt väg att gå.
- En industriell koldioxidförvaltningsstrategi är en viktig del i att skapa negativa utsläpp bio-CCS och hållbara kolbaserade produkter genom bio-CCU som kan substituera fossila produkter och därmed bidra till utsläppsminskningar.
- En industriell koldioxidförvaltningsstrategi behöver ta i beaktande den stora mängd el som behövs för både CCS men framför allt för CCU.
- Sverige kan bli ledande på negativa utsläpp, minusutsläpp, men ska vi få någon nytta av att vara det måste det byggas en marknad där minusutsläppen blir en exportintäkt för Sverige.

Fördjupning av Södras sammanfattande synpunkter

Klimatambitioner, skogen och skogsägarskapet

Södras utsläpp av fossila växthusgaser ska vara halverade till år 2030 jämfört med basåret 2020. Till år 2040 ska utsläppen av fossila växthusgaser vara nettonoll. Det kortsiktiga målet till 2030 har detaljerats och godkänts av det internationella initiativet Science Based Targets initiative. Södras mål är att vara ledande i samhällets resa till klimatneutralitet. I denna ambition ska klimatnyttan öka längs hela värdekedjan – från medlemmarnas skogar till produkterna som skapas. Till år 2040 ska utsläppen vara nettonoll (klimatneutralitet), vilket ligger före Sveriges samlade mål om att vara den första välfärdsstaten att nå nettonoll år 2045. Detta är ett ambitiöst mål och Södra vill se en ambitiös klimatpolitik i EU.

Södra stödjer EU:s ambition att vi behöver intensifiera vårt arbete för att motverka klimatförändringen och den globala förlusten av den biologiska mångfalden. När Södra uppdaterade sin strategi 2022 var särskilda fokusområden Klimatneutralitet, Klimatpassade skogar samt Biologisk mångfald. Vidare delar Södra målsättningarna i de många initiativ som EU presenterar och som påverkar skogen. Däremot riskerar en politik med detaljstyrning och enhetliga regler och ambitioner i hela unionen att bli kontraproduktiv när både skogen och skogsägandet skiljer sig så kraftigt åt i olika

delar av Europa. Medan den senaste mandatperioden har präglats av regler med hög detaljeringsgrad bör vi nu sträva efter att åter luta oss mot den grundläggande subsidiaritetsprincipen.

Skogen spelar en viktig roll för oss människor och det har den alltid gjort. Ska Södra och skogsnäringen som helhet kunna ta del av skogens alla möjligheter även i framtiden måste vi bruka den på ett uthålligt och långsiktigt sätt. Där naturvärden, biologisk mångfald, sociala värden och kulturvärden är viktiga delar. Livskraftiga skogar med en rik biologisk mångfald är en förutsättning för Södras verksamhet. Med ett aktivt naturvårdsarbete där vi skyddar värdefulla områden, tar särskild hänsyn till hotade arter och utför åtgärder som förstärker naturvärdena så säkerställer vi att alla arter som finns i skogslandskapet idag kan fortleva och sprida sig även i framtiden.

Bland medlemmarna i Södra finns ett stort engagemang för ansvarsfullt brukande av skogen. Skogen har många värden, den bidrar till landets ekonomi, en levande landsbygd och är samtidigt en plats för tusentals land- och vattenlevande arter. Skogen är fåglars hem och en plats för både arbete och vila. Den brukade skogen har dessutom en central roll i omställningen till ett hållbart samhälle. För att inte nämna de enskilda vägarnas och skogsbilvägarnas roll för landsbygden - där var fjärde resa börjar på en enskild väg.

När det handlar om skogen och skogsägarskapet fungerar en lösning sällan väl när både naturgivna förutsättningar, ägarstruktur och skogsskötselsystem skiljer sig åt mellan olika delar av unionen. För att möjliggöra den variation som krävs i skogen behöver politiken både vara balanserad och medge möjlighet till lokala anpassningar. Det är en utmaning att på samma gång skapa flexibilitet och likvärdig hantering för god konkurrens. För att skogsägarna ska kunna leverera ännu mer för att stärka klimat- och miljöarbetet behövs det både incitament och modeller för ersättning. När det lönar sig att möta samhällets förväntningar kommer också resultatet att bli mycket bättre.

Skogen och skogsråvaran bidrar med klimatnytta på flera sätt där växande träd binder koldioxid och när råvaran förädlas fortsätter samma mängd koldioxid att lagras under hela produktens livslängd. Med skogens hjälp ersätts fossila material nu i allt fler sammanhang och hindrar därmed koldioxiden från att öka den globala uppvärmningen. Den förnybara skogsråvaran innebär stora möjligheter för nya innovationer. I Södras strävan efter hållbarhet ska vi göra mer av mindre och möjliggöra cirkulär användning längs hela värdekedjan för våra produkter.

Att bruka skogen ansvarsfullt är viktigt för oss. För många människor ligger skogen nära hjärtat, om än på tusen olika personliga sätt. Därför är det helt naturligt att tycka, tänka och känna kring hur skogen borde användas. För Södra är det viktigt att lyfta fram helheten och balansera mänsklig kultur och naturens villkor. De miljömässiga

och klimatmässiga målen hänger samman med den sociala och ekonomiska dimensionen. Man ska inte bara kunna leva i skogen utan även av skogen Södra med ambitiösa klimatmål menar att det är av stor vikt att EU:s 2040 mål inkluderar skogsägarnas bidrag i den gröna omställningen och utgår från deras drivkrafter då det är helt centralt att skogsägarna fortsätter vilja sköta skogen och utveckla skogsbruksmetoder för både produktion av råvara och utveckling av naturvärden, om vi ska klara av att leverera mot vårt EU-gemensamma klimatneutralitetsmål till 2050.

Fossilfri konkurrenskraft

Skogsnäringen har en viktig roll för att driva utvecklingen mot en bioekonomi och Södras ambition är att vara ledande i samhällets resa till klimatneutralitet. Södra ska skapa nya lösningar som sänker klimatavtrycken och driver omställningen till en cirkulär bioekonomi. Södras höga ambitioner skapar förändringar i samhället som stärker skogsgårdens värde och genom att vara drivande i omställningen stärker vi vårt erbjudande till kunder och konsumenter. Värdekedjan kring den biobaserade råvaran i Södras region, bidrar på sikt också till att stärka landsbygden, vilket är en del i Södras strategi. Södra är övertygad om att en konkurrenskraftig näring är nödvändig för att klara omställningen till fossilfrihet.

I kommande mandatperiod kan EU växla upp Net Zero Industry Act för att minska utsläppen och samtidigt bygga konkurrenskraftsfördelar, för EU behöver ett stärkt fokus på fossilfri konkurrenskraft. Södra har ställt sig bakom Antwerpdeklarationen, där vikten av en europeisk industrigiv understryks vid sidan av den europeiska gröna givens för att säkerställa en konkurrenskraftig och motståndskraftig europeisk industri och samtidigt ta itu med klimatutmaningar. EU:s 2040 mål behöver ha fossilfri konkurrenskraft i fokus om EU:s utsläpp ska minska. Södra anser precis som i meddelandet från kommissionen att: *To make the European Green Deal succeed in the next decade, a firmer and renewed European agenda for sustainable industry and competitiveness must complement it now and in the coming years.*

Södra kan öka lönsamheten, öka konkurrenskraften och bidra med jobb samtidigt som fossil energianvändning fasas ut och Södra vill att EU erkänner skogens klimatnytta inte bara genom kolsänka i stående skog utan även som leverantör av förnybar råvara. Substitution måste erkännas och framhållas som ett av verktygen för att minska klimatförändringarna, en ökad substitution av fossilt råmaterial till förnybart och cirkulärt är avgörande för att EU:s utsläpp skall kunna minskas. Södra har inom skogsnäringen tagit fram olika egna initiativ till beräkningar för att synliggöra klimateffekterna av substitution, men Södra och näringen vill att politiken ger i uppdrag till relevant myndighet att ta fram egna beräkningar för att synliggöra klimateffekterna av substitution.

EU en lösningsorienterad, konstruktiv kraft baserat på medlemsstaternas olika egenskaper

För Södra gör de stora omvärldstrenderna sig påmind dagligen. Den globala uppvärmningens konsekvenser, ökat fokus på biologisk mångfald, olika miljö- och klimatregleringar, demografiska förändringar och urbanisering, digitalisering med genombrott inom AI, energikris och oro på finansiella marknader, krig, sanktioner och handelshinder. Vi ser även en ökad medvetenhet och intresse för hållbarhetsfrågor ur ett marknadsperspektiv och utifrån politiska initiativ och processer. Behovet av ett EU som är en lösningsorienterad och konstruktiv kraft för att lösa de stora samhällsfrågorna växer sig allt starkare.

För skogsägaren i Sverige och Götaland innebär omvärlden en påverkan på många sätt. En förändrad världshandel kan leda till ökad efterfrågan på skogsråvara i Europa, samtidigt som regulatoriska förändringar kan leda till begränsad produktion. Parallellt pågår rörelser både på marknaden och i politiken mot att skogsägare ska få betalt för olika slags ekosystemtjänster. Behovet av energi kan också leda till förändrad markanvändning genom ökade intrång i form av vägar och kraftnät, men också i form av vind- och solcellsanläggningar. Att vara skogsägare i morgon innebär såväl nya möjligheter som fler krav och begränsningar.

Södra anser att skogen behöver skötas och brukas men en lösning för alla medlemsstater fungerar sällan väl när både naturgivna förutsättningar, ägarstruktur och skogs-skötselsystem skiljer sig åt mellan olika delar av unionen. För att möjliggöra den variation som krävs i skogen behöver politiken både vara balanserad och medge möjlighet till lokala anpassningar. Därför vill Södra se att EU i stället för detaljreglering uppmuntrar en variation av skogsbruksmetoder då det är positivt med variationen i sig, det innebär riskspridning och det ger möjlighet till anpassning till lokala förutsättningar.

Inriktningen i denna mandatperiod i EU har varit att skogen i högre grad ska stå kvar och fungera som en kolsänka för att nå klimatmålen, samtidigt som den ska bidra till den biologiska mångfalden. Och om skogen ska brukas ska det helst vara med hyggesfria metoder och sedan omvandlas till långlivade produkter. Inbyggt i flera av de nya lagförslagen finns krav om övervakning, kontroll och styrning för att uppnå satta mål. Södra anser att det är viktigt att bruka skogen hållbart och att upprätthålla naturliga kolsänkor på lång sikt är en avgörande del för att nå klimatmålen. Men att fokusera på orimliga bördor för specifika medlemsstater är inte rätt väg att gå och Södra anser att fossila utsläpp eller en minskande kolsänka i en medlemsstat inte enbart kan kompenseras genom en kolsänka i en annan medlemsstat. Sverige som nation har en stor kolsänka genom ett aktivt hållbart skogsbruk. Skogen är en viktig del i kolbindningen men den är även ett osäkert kollager som kan förstöras genom storm, brand eller insektsangrepp vilket medlemmarna i Södra har erfarenhet av. Det är därför en riskfylld klimatstrategi att låta skogen stå för att möjliggöra fortsatt användning av fossila resurser i stället för att använda skogsråvaran och minska vårt fossilberoende.

Den potentiella kolsänkan i varje medlemsstat bör uppskattas av skogsexperter och skogsförvaltare och vi samstämmer i Skogsindustriernas yttrande att detta bör omfatta de specifika förutsättningar som skogen har i respektive medlemsstat. Skogspolitiken måste vara långsiktig då skogen under sin livslängd är med om 20 nationella val och 15 EU-val.

Negativa utsläpps roll i klimatarbetet

CCS pekas ut av bland annat IPCC, EU och IEA, som en nödvändig teknik för att uppnå globala klimatmål. CCS behövs både för att minska utsläpp och för att åstadkomma negativa utsläpp. Ett viktigt verktyg för att åstadkomma negativa utsläpp är genom bio-CCS, alltså infångning och lagring av biogen koldioxid. De infångade kolatomerna kan även användas till att producera olika hållbara kolbaserade produkter, exempelvis drivmedel och plaster, så kallad bio-CCU, Södra ser gärna att en framtida koldioxidförvaltnings strategi skapar konkurrenskraft för framtidens hållbara kolråvaror. Vidare ser Södra att för att det fossila kolet ska kunna minska behöver det ersättas med en rad olika hållbara kolråvaror, bland annat biobaserad råvara, och det fossila och biogena kolet behöver cirkuleras genom olika typer av återvinning och hållas kvar i kretsloppet så länge som möjligt.

I Södras strategi ingår en långsiktig satsning på bio-CCS/U i Södras framtida produktportfölj. Södra ska balansera möjligheterna mot riskerna genom sekventiellt genomförande och samarbeten. Södra Cell Mönsterås, Värö och Mörrum återfinns bland de femton största industriella punktutsläppen av koldioxid i Sverige. Och i Södras verksamheter avser detta biogena utsläpp och genom att det kan fångas upp och nyttjas för värde blir därmed Södra en nyckelaktör i att driva klimatomställningen.

Södra genomför ett antal studier där vi bland annat utvärderar lämpliga teknologier, påverkan på energibalanser i våra massabruk, lönsamhet och nödvändig infrastruktur. Tillsammans med olika samarbetspartners tittar Södra på tänkbara produkter baserade på infångad koldioxid. Ett exempel är Njord Carbon, ett samarbete med ambition att samla flera leverantörer av högkvalitativ CO₂ (bio-CCS) för att kunna föra en dialog med ledande globala företag/organisationer som är beredda att teckna långsiktiga avtal kring negativa utsläpp.

Som koncern har vi en tydlig bild och mål för vilket företag vi vill vara. Södra ska minska utsläppen av växthusgaser, öka koldioxidupptaget och bidra till att fossila resurser fasas ut. Klimatfrågan är till stor del en energifråga och tillgång till fossilfri energi är en nödvändig förutsättning för att kunna producera fossilfria varor och tjänster. En industriell koldioxidförvaltningsstrategi behöver ta i beaktande vad som är en realistisk nivå på ökat elbehov för detta ändamål i jämförelse med det ökade elbehov som övrig industri kräver för sin omställning, som exempel så krävs det ungefär 4–7 TWh el för att avskilja och lagra 10 miljoner ton koldioxid. Om motsvarande mängd koldioxid i stället ska omvandlas till elektrobränsle krävs totalt ungefär 100 TWh el för att producera 50 TWh elektrobränsle.

Södra är positiva till en industriell koldioxidförvaltningsstrategi och anser att hållbara kolbaserade produkter skapade genom CCU kan substituera fossila produkter och därmed bidra till utsläppsminskningar. Sverige har som nation unika förutsättningar att utveckla biogen koldioxidinfångning, koldioxid som har sitt ursprung i den växande skogen, och Södras massa- och pappersindustri är verksamheter med stora utsläpp av biogen koldioxid och således en möjliggörare för industriell koldioxidinfångning men vi ser att det idag saknas både marknadsvillkor, logistikkedjor och att tekniken är omogen. Sverige kan bli ledande på negativa utsläpp, minusutsläpp, men ska vi få någon nytta av att vara det måste det byggas en marknad där minusutsläppen blir en exportintäkt för Sverige.

Den kritik som ibland förs fram mot koldioxidlagring är att företag som nyttjar detta inte behöver minska sina egna koldioxidutsläpp. Södra har samma höga ambitioner att minska sin (negativa) klimatpåverkan men koldioxidlagring skall ses som ett nödvändigt komplement till övriga initiativ för att nå Södras nettonollmål till 2040. Södra anser att industriell koldioxidförvaltning kan vara en av flera lösningar i omställningen till ett klimatneutralt samhälle, så länge det inte tränger undan investeringar i andra, unika och potentiellt bättre klimatpositiva satsningar, eller gynnar ett fortsatt upptag av fossila råvaror.

Avslutningsvis

Vi står i en tid när klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald är vår tids största utmaningar, när geopolitiska spänningar påverkar, behöver vi förhålla oss till om skogen räcker till. Skogen kommer inte rädda vårt klimat eller den biologiska mångfalden på egen hand, men en hållbart brukad skog är en del av lösningen. Södra anser att det viktigaste nu är att snabbt fasa ut vårt fossilberoende och där spelar skogen och skogsbruket en viktig roll. Genom att producera produkter, material och energi av förnybar råvara kan vi ersätta fossila råvaror. Den globala materialanvändningen förväntas dubblas till år 2050. När den siffran möter internationella handlingsplaner för ökad hållbarhet står en sak klar: Efterfrågan på förnybara och återvunna råvaror kommer att bli mycket större än idag. Södra anser att EU behöver en ny inriktning, vilken kan skönjas i meddelandet om 2040-målet och en industriell koldioxidförvaltning, för att skogen och de skogligena produkterna ska kunna bidra ännu bättre till våra gemensamma klimatmål och utvecklingen av en fossilfri konkurrenskraft.

För Södra skogsägarna

Jessica Nordin
Hållbarhetschef

Maria Persdotter Isaksson
Näringspolitisk specialist